

SZTAFETA

CODZIENNE PISMO NARODOWO - RADYKAŁNE

Rok I

Piątek, 18 maja 1934 r.

Nr. 12

Konfiskata za konfiskatą

Wczorajszy numer „Sztafety” znów dwukrotnie skonfiskowany

Wczorajszy numer „Sztafety” znów doszedł do rąk czytelników z białymi plamami. Skonfiskowano nas wczoraj dwukrotnie.

Pierwszą wiadomość o konfiskacie zakomunikowano nam o g. 4-ej nad ranem, nie podając równocześnie, za co numer skonfiskowano. Trzeba było, jak poprzedniego dnia — zgadywać. Wycieliśmy więc to, co mogło uchodzić za „podejrzone” — i maszyna ruszyła.

Wkrótce potem druga konfiskata — i brak wiadomości za co. Czas mija, termin porannej ekspedycji dzienników do koszyków mija, znów „Sztafeta” nie dojdzie we właściwej porze do rąk czytelników... Domyślać się dalej, co zostało skonfiskowane i na własną rękę wycinać białe plamy? I tak się nie zgadnie.

Więc zostaje tylko oczekiwanie na telefonogram Komisarjatu Rządu, który zakomunikowano nam dopiero około g. 8-ej rano. Brzmiał on:

Do Pana Redaktora odpowiedzialnego czasopiśma „Sztafeta” w miejscu. Nowy Świat 47.

Komisarz Rządu na m. st. Warszawy zarządził zajęcie czasopiśma „Sztafeta” Nr. 7 i 8 z dn. 17.4 za art. „Krew na Mokotowie” całość z tytułem oraz art. „Jak się polski chłop weźmie” — całość z tytułem. Zajęcie dokonano z art. 159 i 170 K. K. i na zasadzie art. 27 cz. 1 dekretu 17.3.1919 w przedmiocie tymczasowych przepisów prawnych, „Dziennik Praw” 1919, Nr. 14 poz. 186 z jednoczesnym skierowaniem sprawy do prokuratora.

Wycieliśmy skonfiskowane artykuły — i numer poszedł na miasto. Pomimo spóźnienia, pomimo, że sprzedaż innych pism

zaczęła się znacznie wcześniej — wkrótce w wielu koszykach „Sztafety” zabrakło.

20 osób zginęło w płonącym szybie

Druga straszna katastrofa w kopalni Lambrechies

BRUKSELA, 17.5. W kopalni Lambrechies, w której wydarzyła się wczoraj straszna katastrofa — zginęło jak wiadomo 60 górników — prowadzono dziś całe rano prace ratownicze. Dzięki energicznej akcji ratunkowej udało się wydobyć z zasypanego szybu w kopalni w Lambrechies zwłoki dalszych 15 górników.

Podczas akcji ratunkowej w szybie, prowadzonej w celu wydobycia ofiar wczorajszego wybuchu gazów podziemnych, nastąpił nagle nowy gwałtowny wybuch w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca katastrofy. Jedynie 2-ch górników kolumny ratowniczej zdołano wydobyć lżej ranych, z pozostałych 20 o-

sob zginęło w płonącym szybie 7, 13-cie odniosło ciężkie obrażenia. Stan ich uważany jest za beznadziejny. Wśród osób pozostających jeszcze pod ziemią znajduje się dyrektor kopalni oraz 4-ch inżynierów-górników.

BRUKSELA, 17.5. Król Leopold III, bawiący na manewrach w Beeverloo, natychmiast po otrzymaniu wiadomości o drugiej katastrofie w kopalni Lambrechies udał się w towarzystwie ministrów przemysłu i pracy na miejsce wypadku. Na znak żałoby Izba belgijska zaraz po otwarciu posiedzenia odroczyła swe obrady.

Goering podróżuje po Bałkanach

BELGRAD 17.V. Premier pruski Goering odleciał dziś o godzinie 11-ej rano do Aten. O godzinie 9-ej rano premier Goering był przyjęty przez ministra Jewticza na audjencji, która trwała kilkanaście minut. Jest rzeczą znamieną, że żaden członek gabinetu jugosłowiańskiego nie wziął udziału w obiedzie i przyjęciu wydanym na cześć Goeringa przez posła niemieckiego.

Oszust — zrujnowany arystokrata

Uciekł do Polski do swoich krewniaków

BUDAPESZT 17.V. Prokuratura budapeszteńska wydała nakaz aresztowania księcia Ludwika Windischgrätza, znanego z afery fałszowania franków francuskich. Książę Windischgrätz jest oskarżony o działalność na szkodę żyda kapitalisty wiedeńskiego Józefa Coona, który w roku 1930 pożyczył księciu sumę 55 tysięcy szylingów. Suma ta miała być zhipotekowana na dobrach księcia Sarospatak. Książę Windischgrätz zapewniał

Coona, że majątek jego jest nieobdłużony, jednak w czasie formalności, związanych z zahipotekowaniem sumy dłużnej okazało się, że majątek ziemski księcia jest nadmiernie obciążony. Suma Coona została umieszczona dopiero na 4-em miejscu. Obecnie sąd karny w Budapeszcie zwrócił się do prokuratury z wnioskiem o aresztowanie księcia. Należy nadmienić, że książę Ludwik Windischgrätz posiada podwójne obywatelstwo Węgier i Niemiec. Liczba jego długów jest tak wielka, że jest on zupełnie zrujnowany. Książę przepisał niedawno kilka obiektów na swoje małoletnie dzieci.

Od kilku już dni detektywi poszukują księcia, jak dotychczas bez rezultatu. Obiega tu pogłoska, że książę przed kilku dniami wyjechał do Polski. Pogłoska ta ma o tyle pewne cechy praw-

dopodobieństwa, że dwie siostry księcia, ks. Pawłowa Sapieżyna i hr. Henckel - Donnersmarck, zamieszkują w Polsce.

2 kilogramy złota

RYGA 17.V. Według doniesień z Moskwy, w okręgu Swierdłowskim w pobliżu miejscowości Krasnoufańsk znaleziono bryłkę złota surowego wagi około 2 kg. W miejscu odnalezienia złota rozpoczęto prace poszukiwania dalszych pokładów cennego metalu.

Rząd włoski popiera rozrodczość

RZYM 17.V. Izba Deputowanych zatwierdziła dekret z dnia 14 kwietnia r. b., podwyższający o 50 proc. podatek od kawalerów.

Burza gradowa i orkany

Zamiast majowych deszczów

Wczoraj popołudniu przeszła nad Warszawą nąga i gwałtowna burza.

Około godziny trzeciej popołudniu spadł rzęsy deszcz, połączony z gradem, wielkości laskowego orzecha, poprzedzony piorunami. Jeden z piorunów uderzył w Łazienki za Belwedem.

Wczorajsza burza była wynikiem nagłego oziębienia się, które mogliśmy obserwować od kilku dni. Znalazło to odbicie w szeregu burz i gradobii na obszarze całej Polski. Zostało wyrządzonych wiele szkód.

Ze szczególną siłą szalał orkan w powiecie baranowickim, gdzie w wielkiej przestrzeni zostały zniszczone zasiewy. We wsi Kuli, orkan wyrwał z korzenia-

mi lub łamał potężne drzewa, przenosząc je o kilkanaście metrów od miejsca, gdzie rosły.

W innej gminie burza zaskoczyła na pastwisku stado owiec. Burza była połączona z gradem takiej wielkości, że 20 zwierząt padło trupem, a wiele jest poranionych.

W powiecie wieluńskim, obok zniszczenia zasiewów grad zabijał wiele ptactwa domowego i dzikiego. Na polach leżą nieżywe skowronki, wrony, gołębie, które grad dosięgnął w powietrzu.

Burze nawiedziły również okolice Piotrkowa i Lubelszczyznę. W Lubartowie zapalił się dom. W okolicach spłonęło szereg gospodarstw.

Jak widzimy wiosnę mamy wcale rozmaitą.

Zdruzgotany pociąg wiozący robotników

BERLIN, 17.5. Po wczorajszej katastrofie kolejowej, która się wydarzyła na linii Hanower - Bremen, pociągając za sobą trzy ofiary w ludziach, dziś rano o godzinie 7-ej na dworcu Pforzheim manewrująca lokomotywa wpadła z całym rozpędem na pociąg osobowy, wjeżdżający na stację. Parowóz oraz trzy wagony zostały całkowicie zniszczone. We

dług dotychczasowych wiadomości w katastrofie zginęło 5 osób. 30 osób odniosło częściowo ciężkie obrażenia. Wszczęte natychmiast dochodzenie wykazało, że manewrujący parowóz najechał na pociąg osobowy, wiozący prawie wyłącznie robotników, wskutek wadliwego nastawienia zwrotnicy.

Niema zwycięstwa bez walki

SPRAWY DNIA

„Kongres mały”

Rozruchy lutowe na ulicach Paryża i afera żyda-oszusta Stawiskiego, popieranie przez maso- nów z rządu francuskiego poru- szyli Francję do tego stopnia, że dziś ruch odrodzenia narodo- wego ogarnia cały kraj. W dn 13 maja odbył się w Paryżu uro- czysty pochód ku czci św. Joany d'Arc, patronki katolickiej Francji. Ku zgrozie maso- nów i bezbożników francuskich wzię- to w nim udział przeszło trzysta ty- sięcy ludzi!

Równocześnie kończył swe o- brady Kongres radykałów fran- cuskich, tej partji, najbardziej pełnej maso- nów, której członko- wie wybitni zamieszani są w o- szustwa Stawiskiego. Kongres był próbą prania brudów, które już wyprać się nie dadzą.

„Gdyby mały posiadaty mo- wę i odbywały Kongres, nie za- chowałyby się inaczej” — pisze o radykałach Alfons Daudet w „Action française” z 15 maja b. r.

We Francji w oczach pęka ma- sońska skorupa i na wierzch do- bywają się szczerze porowy fran- cuskiej duszy.

W Ljonie w dn. 14 maja wygło- sił p. Gignoux, były podsekretarz stanu odczyt o położeniu go- spodarczym i konieczności re- form we Francji. Domagając się wielkich zmian, tak zakończył swój odczyt: „Każdy dzień, stracony przez pragnących reform, jest równocześnie dniem, zyskanym przez rewolucjonistów”.

Radość w Izraelu

Pod tytułem „Sztafeta jest us- tawicznie konfiskowana” w zar- gonowym „Hajncie” czytamy:

„Bezczelni ebulgani nie mogą do- czekać się listu (z Komisariatu Rządu), zaczęli sami „cenzurować” „pismo” wykreślając te miejsca, które uważali oni sami za bardziej niebezpieczne. Do konwencji tej pracy „cenzuralnej”, pu- scili znów w ruch maszyny i drukowali drugie wydanie, ale i to wydanie poli- cja skonfiskowała”.

W tymże „Hajncie” wiado- mość taka:

Narada w gminie żydowskiej

„Wczoraj w lokalu gminy żydow- skiej w Warszawie, pod przewodni- ctwem prezesa Mazura odbyła się na- rada z udziałem żydowskich działaczy i przedstawicieli prasy. Na obradzie rozważano cały szereg ważnych za- gadnień w związku z ostatnimi an- tyżydowskimi wypadkami w kraju. Po- wzięto cały szereg uchwał.

„Między in. powzięto uchwałę w sprawie stworzenia prawniczego biura (juridyczne biuro), które miałoby za- danie rejestrowanie wszystkich wypad- ków. Omawiano również zamiar stwo- rzenia komisji porozumiewawczej (fer- stendigungs - komisje), w której gru- powaliby się przedstawiciele wszyst- kich żydowskich partji i ugrupowań. Komisja ta miałaby na celu stać na straży żydowskich interesów”. („Zat”)

Prasa żydowska pisze...

Komentarze zostawiamy czytelnikom

Wreszcie donosi „Hajnt” pod tytułem „Odłożenie interwencji u ministra w sprawie Nary”:

Posel Rozmarin

„Z powodu tego, że poseł Rozmarin nie przyjechał, jak również z powodu tego, że minister Pieracki zajęty był w Radzie Ministrów, odłożona została

konferencja z posłami Wiślickim i Ro- zmarinem na piątek rano”.

Interwencja u władz

Wczorajsza żydowska „5-ta ra- no” donosi:

„Ostatnie zajścia antyżydowskie sto- ją niewątpliwie w wyraźnym związku z narastaniem hecy antysemitkiej, pro-

wadzonej w systematyczny i zacieklej sposób przez znany odłam prasy. Ta kampanja prasowa wydała plony, które zaniepokoiły ludność żydowską. Reprezentanci społeczeństwa żydow- skiego interwenjowali i podejmują dal- szą interwencję u odnośnych władz, które, mamy nadzieję, ustosunkują się przychylnie do tych delegacji”.

Podanie do Prezydenta Rzeczypospolitej składają robotnicy z Perkuna

W Perkunie sytuacja bez- zmiany. Robotnicy w dalszym ciągu pozostają dzień i noc na terenie fabryki Sypiają na bar- łogach, dzień spędzają na rozmow- ach, dotyczących ich położenia, oraz położenia ich rodzin pozostających w nędzy. Obieca- no robotnikom wypłacić 10.000

zł. byleby tylko się wynieśli z fa- bryki. Należności robotników wynoszą jak wiadomo 78.000 zł. Charakterystyczną również jest obietnica Dyrekcji przyznania ro- botnikom 15 proc. dochodu z za- mówień wojskowych, podczas gdy większość robót jest wykony- wana na zamówienia prywatne.

Robotnicy na te warunki zgo- dzić się nie chcą i zamierzają nadal bronić swych praw. W dniu wczorajszym delegacja ro- botników złożyła skargę do pro- kuratora. Dzisiaj udaje się do Prezydenta Rzeczypospolitej ce- lem złożenia memorjału ilustru- jącego ich położenie.

Memorjał ten, jako bardzo, charakterystyczny podajemy w całości:

Do Pana Prezydenta Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej.

Podanie.

My robotnicy fabr. „Perkun”, Gro- chowska 46, w liczbie 160 zwracamy się z gorącą prośbą do Pana Prezyden- ta o laskawe zaopiekowanie się losem naszym, naszych matek, żon i dzieci, w nieludzką sposób pokrzywdzonych przez Dyrekcję firmy „Perkun”.

Od szeregu miesięcy nie otrzymu- jemy naszych zarobków, które przekra- czały sumę 78.000 zł., wobec tego zna- dujemy się wszyscy w rozpaczliwym położeniu, na które się składają wyro- ki ekshibycyjne, wyroki sklepów żywno- ściowych i całkowite zamknięcie kre- dytu na artykuły pierwszej potrzeby.

Od dn. 5.5 b. r. nie opuszczamy mur- rów fabrycznych, żywnie jedynie o- flarną ręką społeczeństwa, a rodziny nasze przylamerają głodem.

Odbyte konferencje w Insp. Pracy nie dały żadnych wyników, temsamem jesteśmy pozostawieni nadal na pastwę losu, gdyż żadne czynniki młarodajne nie interesują się nami.

Mamy ufną nadzieję, że prośba na- sza i tzy naszych rodzin nie zostaną bez echa, przeto śmiato oddajemy swoje dalsze losy w ręce Pana Prezy- denta Najjaśniejszej Rzplitej.

Wyzysk chałupników polskich w przemyśle odzieżowym

Wyzyskując bez odrobiny skrupułów chałupników Polaków, zdołali żydzi opanować prawie w całości przemysł odzie- żowy, a w szczególności bieliz- niarstwo.

Najlepszym przykładem wyzysku są ceny płacone chałup-

nikom za wykonane zamówie- nia. Robota bluzki damskiej, sprzedawanej na rynku za kil- kanaście złotych kosztuje przed siębiorecznego żydka około pię- dziesięciu groszy. Podobne ceny obowiązują w konfekcji męskiej. Komentarze zbyteczne!

Miasto nędzarzy - Annopol 18-letni poganie w Warszawie

Na krańcach Warszawy jest osobne, 12.000 ludności liczące miasto, miasto bezdomnych. Tak jak niegdyś bywały miasta trę- dowatych, tak Warszawa ma Annopol, swoje miasto nędzarzy, owoc kapitalistycznego ustroju gospodarczego.

Dwanaście tysięcy ludzi miesz- ka w barakach dla bezdomnych, w budch, poprzedzielanych prze- pierzeniem, albo nawet ołachtą. Panuje tam uietylko nędza, jest to również siedlisko awantur, jak wykazały ostatnie zajścia krwawe sprzed kilku dni.

Annopol należy do Warsza- wy. Ale tylko pozornie. Właści- wie to zupełnie odrębny świat. W ten świat uduła się onegdaj wyprawa misyjna Kardynała Ka- kowski pojechał ochrzcić prze- szło 100 dzieci. Bo doniedawna nikt się nie troszczył o zakazaną dzielnicę. Dzieci nędzarzy żyły sobie spokojnie w pogaństwie do 18-tego nawet nieraz roku ży- cia.

Wczoraj na Annopolu przed kościołkiem zebrał się spory tłum, wśród którego bieleły tu i owdzie konie, przybyłych z Pra- skich parafij, księży. Bieleły rów- nież habity Dominikanów pracu- jących tutaj. Przybyły także sztandary różnych związków i bractw skromnie stojąc wśród tłumy

Przybywa ks. Kardynał. Doko- ła niego formuje się uroczysta procesja i z trudem, w ścisła wkracza do ubranego zielenią ko- ściola. Odzywa się śpiew amato- rskiego chóru miejscowego, za Kardynałem ustawia się dwu- dziesiątka księży. Na ambonę wcho- dzi ks. Rostkowski i zaczyna ka- zenie: „Idąc nawracajcie wszy- stkie narody”...

Wszyscy jednak czekają na obrzęd chrztu masowego. Wresz- cie chrzest zaczyna się. Ks. Kar- dynał chrzci wewnątrz kościół- ka. Przeprowadzono mu jako pierwsze, czteroletnie dziecko. Jednocześnie 8-miu księży pod murum małej św. twni ki bez prze- rwy udziela sakramentu chrztu poganom w przeróżnym wieku parcygodniowym, kilkumiesię- cznym, 10-letnim, 14-letnim... W- pe nej chwili para wysokich, si- wych rodziców chrzestnych nie przynosi, lecz przyprowadza sy- na chrzestnego, młodzieńca sie- demnastoletniego. Powstaje szmer wśród zgromadzonych. Patrz, patrz, jaki wielki chłop- pak!

Ktoś fotografuje. Nowochrzczeńców niosą lub prowadzą na drugą stronę kościo- ła gdzie są ustawione stoły z upo- minkami, medalikami, obrazka- mi. To już zasługa pracujących

tu od paru lat „białych sióstr” Dominikanek, które pierwsze ru- szyły w gąszcz baraków.

Ale okazuje się, że nie wzyst- kie dzieci są ochrzczone. Jakaś kobieta nie wiedziała, że dziś masowy chrzest i nie przyniosła swego ośmiomiesięcznego dzie- ciaka. Dopiero nagwałt przebijają dzieciaka i niosą do chrztu.

Znowu wszyscy zbierają się w kościółku. Nauki ks. Kardynała od ołtarza, błogosławieństwo, odlitwa, procesja powrotna. Kardynał udaje się na probos- two to znaczący do baraku, w

którym mieszka ksiądz, obok swoich parafian.

Miasto baraków i nędzarzy idzie do swoich zwykłych zajęć lub braku zajęć. Nędza, która na chwilę zapomniiała o nędzy, zno- wu jest sobą.

Annopol powinien i musi znik-nąć. Jego mieszkańcy muszą znaleźć pracę i dach nad głową. Ale dokonać tego może tylko ra- dykalna zmiana ustroju społecz- nego w myśl dobra narodu pol- skiego, zmiana, o którą walczą Obóz Narodowo Radykalny.

Burzliwy maj na Łotwie

Rząd zrobił zamach... aby „uprzędzić zamach”

DYNABURG, 17.5. (Telegram własny „Sztafety”). Jak donosi- łyśmy wczoraj, rząd łotewski og- łosił dyktaturę. Aresztowano szereg polityków z prawicy i le- wicy, m. in. prezydenta parla- mentu i wielu posłów.

Chociaż ofiarą represyj padło wielu socjalistów, to jednak fak- tycznie ostrze zamachu skiero- wane jest przeciwko żywiołom narodowym. Rząd przestraszony był wzrostem organizacji naro- dowej i radykalnej pod trudną do wymówienia nazwą „Perkun krust”. Organizacja ta grupuje żywioły młode, walczące z wpły- wami żydowskimi i socjalistycz- nymi oraz z kapitałem obcym, który doprowadza rolniczą Łot- wę do ruiny. Na czele jej stoi młody polityk, Rempe, długolet- ni przywódca łotewskich akade- mików. Rempe jest wielkim przy- jacielem Polski i często ją od- wiedział.

Jeszcze niedawno Perkun-krust był organizacją, z którą nikt na Łotwie poważnie się nie liczył. Żywioły jednak jej wzrost za- niepokoił rządzące żywioły ma- sońskie, które te patryjotyczną or- ganizację rozwiązały. Ale żywo- tego ruchu nie można zdusić me- chanicznymi represjami. Perkun- krust rozwijał się dalej. Obecnie trzeba już było wytaczać karabi-

ny maszynowe, w celu zgniecia- nia młodzieży łotewskiej.

Przypuszczać należy, że i te, tak drastyczne środki nie pomo- gą na dłuższą metę. Rząd p. Ul- manisa należy do liczby tych sa- mych skompromitowanych poli- tyków, przeciwko którym kieru- je rzekomo swe ostrze. Prawdzi- wy ruch odrodzenia narodowe-

go nie wyjdzie od ludzi, którzy prócz siły fizycznej i przemocy- nic więcej nie reprezentują. Zamach Ulmanisa wzmocni wpływy niemieckie na Łotwę. To też prasa niemiecka wyraża- się zadowolenie z przewrotu. Dla interesów Polski wypadki łotewskie są tem samem niepo- myślnie.

Bolszewicy w Lidze Narodów?

Podpadła instytucja chce się ratować

PARYŻ 17.V. W Genewie Li- ga Narodów udaje, że załatwia jakieś sprawy i radzi. Jednocze- śnie, by podnieść swój podupadły zupełnie autorytet pragnie by- Sowiety przystąpiły do niej. Sprawa wstąpienia Związku So-

wieckiego do Ligi Narodów jest ponownie poważnie rozważana w kołach Ligi. Jest rzeczą mało prawdopodobną, aby Sowiety wstąpiły do Ligi już w ciągu se- sji wrześniowej, jak się tego spo- dziewano poprzednio.

Czy znów zmniejszy się nasz wywóz węgla

Na zjeździe włoskich kupców paliwa zapadła uchwała, domagająca się zmiany systemu cienia węgla, wwo- znego do Włoch. Cła pobierane od war- tości — mają być zamienione na cła od wagi.

Byłoby to b. groźne dla naszego węg- ła ponieważ cło na nasz węgiel wzro- stoby o 2 litry, gdy np. cło na węgiel angielski zostałoby obniżone. Z tym eksportem polskiego węgla za-

wszelką cenę zagranicę wogóle nie- jest dobrze.

Budienny zwiedza pogranicze

RYGA 17.V. Generalny inspe- ktor kawalerji sowieckiej Budi- enny przybył do Mińska ce- lem zapoznania się ze starem ho- dowlą koni w majątkach sowie- ckich i kolektywach rolnych na Białorusi sowieckiej.

Wielkie góry lodowe grożą statkom oceanicznym

NOWY YORK, 17.5. Statek nadbrzeżny „Mendota” donosi, że napotkał w pobliżu Grand Banks 74 wielkie góry lodowe. Liczba lodowców na szlaku o- czyszczanym przez wielkie sta- tki transoceaniczne, jest bardzo wielka. Parowce muszą zmniej- szać szybkość, celem wyminięcia lodowców.

KONOPKA i REDULSKI

POLECAJĄ OSTATNIE NOWO- ŚCI WIOSENNE W WELNACH. JEDWABIACH. BAWELNACH.

MARSZAŁKOWSKA Nr. 130.

REPERTUAR

TEATRY

WIELKI: Dziś „Popieliny” Kondra- kiego. „Flis” Moniuszki i „Wesele na wsi”. Jutro „Tosca” Pucciniego. TEATR NARODOWY: Dziś i jutro „Lowa- ryszcz” z Cwiklińską i Leszczyńskim. TEATR POLSKI: Dziś i jutro „Kali- gula” Rostworowskiego. TEATR NIJWY (wawilowo nieczynny): TEATR LETNI. Dziś i jutro kome- dja muzyczna „Don.ek z kar” i „Ma- licką i Maszyńskim”. TEATR MAŁY: Dziś i jutro kome- dja „Cudze dziecko” Szwarkina. ATENEUM. Dziś i jutro „Karykatury” J. A. Kistelewskiego w reżyserji Schillera. KAMERALNY: Dziś i jutro dramat Słowackiego „Mazepa” z Adwentow- iczem. STARA BANDA (Hollywood) Dziś inauguracyjna rewja „Drzwiami i ok- nami”.

KINA

ADRIA: Powrót Scherlocka Holmesa. AMOR: „Biały wódz” i „Na skraju Sahary”. ANTINEA: „Zwycięskie stado” i „Szaleńcy”. APOLLO: „Csibi”. ATLANTIC: „Tańcząca Wenus”. AS: „Pozwóście nam żyć” i „Rycerz stepu”. BAJKA: „Orly na uwięzi” i „Stalowa dłoń”. CAPITOL: „Zdobycie cie musze” i „Lę- gion śmierci”. CASINO: Czerwony wóz. COLOSSEUM: „Markiza Jorisaka” i rewja. COLOSSEUM (mała sala): „Człowiek, który ukradł serce”. CORSO: Moje marzenie to Ty. CZARY: Branka syna puszcy. CRISTAL: „Gracz w szachy” i „Hool Gibson”. EUROPA: „Sekretarka osobista wy- chodzi zamyka”. ERA: „Król Dżentelmenów”. FAMA: „Dziś żyjemy”. FORUM: Klub Dżentelmenów. GŁORJA: „Branka syna puszcy”. HELIOS: „Tanelli”. KINO X: „Król Bulwarów” i dodał ki. KINO PAR. SW. ANDRZEJA: „Czto- rech uciekinierów” i „Szyb L. 23”. LOS: „Pat i Patachon na pensji żeń- skiej”. LUX: Madame Butterfly. MEWA: „Serce ołbrzyma” i Panna Jozeta moja żona”. MAJESTIC: „Zhańbiona”. MASKA: „Niewidzialny człowiek” i film polski. MARS: „Sekret kobiety” i „Król-A- reny”. MIEJSKIE: „Złoty książę”. MIEJSKIE MŁODZIEŻY: „Złoty książę”. NOWA TOMBOLA: „Zaledwie wczoraj”, dod. NOWY SPLENDID: „Gehenna kobie- ty”, „Kawiarzenia”. OKO PRASKIE: „Papryka” i „Tajem- nica dworu Habsburgów”. PAN: „Ostatni Ataman Annienkow”. PETIT TRIANON: „Jaką mnie pra- gniiesz”. „Szpieg w masce”. PROMIEN: „Noc strachu”. PRAGA: „Obława”; „Baroud”. RAJ: „12 krzesel” i „Życie za złoto”. ROXY: „Prywatne życie Henryka VIII”. RIVIERA: Pat i Patachon. STYLOWY: „Królowa Krytyka”. ŚWIATOWID: „Bokser i Dama”. SOKOŁ: „Nowoczesny Robinson” i „Odwieczni wrogowie”. STAROMIEJSKIE: „W pogoni za dja- mentem” i „Głos pustyni”. TON: A. L. 14 zatonała. UCIECHA Zgubny czar. UNJA: Morderca i rewja. VARIETE KINO (w gn. Cyrku): „Rozkosze małżeństwa i atrakcje”.

RADJO

Piątek, dn. 18 maja.

7.00 Pocz. aud. 10.00 Aud. dla dzieci i młodzieży z okazji „Dnia dobrej woli”. 12.05 Konc. ork. salon. T. Se- redyńskiego. (Tr. ze Lw.). 15.20 Muz. salon. (pt.). 15.40 Recit. M. Szalskiego (alt.). 16.00 Recital śpiew. M. Mokrzy- kiej. 16.20 Przegł. wyd. 16.35 Plyty (B. Yovanowicz — skrz.). 16.50 Muz. lekka (pt.), w przerwie Tr. fragmentów me- czu tenisowego Polska — Fran- cja 17.30 Odczyt dla maturz. (Liter.) Kasprowicz — K. Górski 17.50 Szkola zawodowa jako przygotowanie do ży- ciodawstwa — 18.10 Konc. (XXVII) „Muz. niepodł. Polski” — M. Jonasówna (fort.). 19.15 Teplenie chwa- stów — F. Starzyński. 20.02 Pogad. muz. — A. Simonówna 20.15 Konc. symf. z Filharm. warsz. — ork. Filh. p. d. O. Klemperera. W progr.: J. S. Bach — Weiner — Tocatta C-dur, Stra- wińskiego „Piotrus” (Pietruszka) i Beethovena VII symfonia W przerwie Felj. liter.: Stanisław Ignacy Witkie- wicz, pisarz i malarz — C. Jellenta, 22.40 Muz. tan. z kaw. Italia. 23.30 Ko- niec aud.

Sobota, dn. 19 maja.

7.00 Pocz. aud. 12.05 Muz. popul. (pt.) 15.20 Chw. strzel. 15.35 Chw. lotn. i gaz. 15.40 Aud. dla chorych 19.15 Przemów. o Funduszu Obrony Mo- rskiej. 16.20 Lekcja j. franc. (kurs śred.). 16.35 Tr. *z meczu tenis. Pol- ska — Franca. 16.50 Muz. lekka — ork. P. R. i J. Radwanówna (sp.) 17.20 odczyt dla maturz. (Hist.). Idea bator- jańska — H. Mościcki 17.40 Reportaż z pracowni prof. Bartla „Perspektywy polskie na eksport” (Tr. ze Lw.). 18 Tr. naboż. majowego z Jasnej Góry z Częstochowie kaz. — O B Natkański. 19.25 Kwadr. poet. Recytacje poezji. 20.02 Wieceńr. warjacji fortep. pol- skich kompozytorów — B. Kon W. programie tematy z warjacjaami J. Wertheima f-m op. 4. F. Brzezińskiego op. 4 i K. Szymanowskiego b-m. op. 3. 20.40 Skrz. p. R. i M. Krzywiac (sp.). 22.00 Muzyka lekka (plyty). 23.05 Muz. tan. z kab. Nowy Momus. 24.00 Koniec aud.

Pogrzeb ś. p. Z. Staniewicza odbył się wczoraj przed południem

W dniu wczorajszym odbył się pogrzeb tragicznie zmarłego artysty filmowego ś. p. Zbignie- wa Staniewicza. Na długo przed wyznaczoną godziną zebrały się w kaplicy pogrzebowej szpitala Dzieciątka Jezus tłumy publicz- ności, które chciały odprowadzić zmarłego na miejsce wiecz- nego spoczynku. Przy wynosze-

niu z kaplicy trumny pokrytej wieńcami i kwieciami rozległ się płacz kobiet. Za trumną postę- powała rodzina zmarłego: ojciec — starszulek, matka, siostry z rodzi- ni i żona w grubej żałobie. Wśród artystów filmowych zwraca uwagę grupa aktorów, gra- jąca w pierwszym filmie zmar- łego „Dziki Polach”.

Spadek po tancerce Pawłowej przedmiotem procesu w Londynie

LONDYN, 17.5. Kilka lat temu zmarła w Anglii znana tancerka rosyjska Anna Pawłowa, która w testamentie zapisała cały swój bardzo znaczny majątek mężowi swemu Wiktorowi Dandre. Obec- nie w sądzie londyńskim toczy się sprawa, której podstawą jest skarga, wniesiona przez matkę zmarłej tancerki p. Pawłową, za- mieszkałą w Z. S. R. R.

Powódka, która liczy 80 lat, domaga się od zięcia wypłacenia jej połowy spadku. W pierwszej instancji p. Pawłowa sprawę przegrała. Adwokat Dandre wskazał, że zięć powódki chętnie

zapewni jej utrzymanie, jeżeli przyjedzie do Anglii. Na przeka- zywanie pieniędzy do Z. S. R. R. nie może się zgodzić ze względu na to, iż w tym wypadku rozrachunek z tesciową przeprowadza- ny jest przez sowiecki Bank Pań- stwa na podstawie wysoce krzyw- dzącego kursu urzędowego walu- ty sowieckiej. Równałoby się to zasileniu skarbu sowieckie- go w znaczną kwotę w walucie angielskiej. Wyrok drugiej in- stancji w tej sprawie jest oczeki- wany z wielkim zainteresowa- niem.

IDIEMY NAPRZOD

W tym ruchu jest siła

Jeden z młodych księży, poruszony pojawieniem się naszego pisma, odwiedził nas wczoraj w redakcji i wręczył nam poniższy artykuł:

Gdy w ostatnią niedzielę przebiegały zastępy Młodych po ulicach Warszawy z okrzykiem „dodatek nadzwyczajny Sztafety!”, przechodnie różnemi słowy przyjmowali te owiane zapalem wykrzykniki. Słyszano się pochwalne hymny na cześć Młodych, widziało się uśmiechnięte oblicza, na których rysowała się radość i dumy. Były też i ironiczne uśmiechy i epitety, nie dające się tu powtórzyć. Zainteresowanie było naogół ogromne. Dodatek rozchwytywano.

Ktoś w tramwaju powiedział: „Ten fanatyzm ma siłę”. — To zdanie jest najlepszą oceną ruchu Obozu Narodowo-Radykalnego.

Ruch ten jest rzeczywiście fanatyzmem w najlepszym tego słowa znaczeniu. Wyrwanie społeczeństwa naszego z uśpienia może się dokonać tylko w sposób radykalny i błyskawiczny. W porę przychodzi O. N. R. i w tym sile jego „fanatyzmu”. „Fanatyzm” Młodych Narodowców ma siłę; nie siłę fizyczną, ani siłę bogactwa, ale siłę ducha. I jeśli na niej oprze swoje poczynania na długi czas, „fanatyzmuje” całe społeczeństwo polskie i wcześniej czy później zwycięży musi.

Ruchu narodowego tryskającego z serc i piersi młodego pokolenia, nie należy oceniać ze strony materialnej, ani mierzyć chęcią dorwania się do „żłobu”, jak to się nierzadko słyszy. Tu trzeba spojrzeć przedewszystkiem na inny przejaw techniki i tęsknot młodego Polaka, na wartość jego ducha.

Dzisiejsza obojętność narodu oddaje każdemu jednakowo: papieżowi i Lutrowi, Świętemu i Dalaj Lamie, Żydowi i Polakowi, komunistę i endekowi. Dość już tej niejasności! Ona boli prądowszyskiem dzisiejszego młodego Polaka. W tę stronę musi uderzyć miecz Chrobrego, by skończył z obojętnością wszelkiego rodzaju.

Więć i miasto, chłop, inteligent i robotnik — każdy Polak pragnie dziś zagrać w otwarte karty i na nie postawi samego siebie, bo tego wymaga jaśniejsza przyszłość Ojczyzny.

Czas wielki pootwierać okna i drzwi duchowe, by przewietrzyć dusze, zatrutane bezkarnie jadem żydowsko-masońskim. Polska musi być duchowo polska, nie zaś żydowska. Wszelkiego rodzaju i odcienia Stawiszczy, szwindlarze i pijawki polskiego mienia i sumienia muszą kiedyś pójść na zbity kark.

Bój o Wielką Polskę młodego ruchu narodowego my młodzi pojmujemy, jako zbudzenie się polskiego sumienia narodowego i tak musi być przyjęty przez nas szersze warstwy społeczeństwa polskiego.

Sumienie polskie zrośnięte jest z Ideą Chrystusową. Z nią się wiąże historia Narodu naszego: Ile razy polskie sumienie traściło kryształowość Chrystusowych Praw, tyle razy Polska traciła swą potęgę wewnętrzną i zewnętrzną i odwrotnie — Ile razy blask enót chrześcijańskich gorzał w sumieniach polskich, tyle razy Polska była Wielką Polską, w której wszystkie stany czuły się dobrze i obec narody szukały u niej pomocy i opieki.

Z tego przekonania czerpie swą siłę „fanatyzm” młodych bojowników narodowych, który zwycięstwo dać musi!

Ks. Mag. Miś.

Sobowtór wielkiego aferzysty

Jutro koniec procesu o nadużycia

W aferze b. naczelnika biura racjonalizacji Urzędu Pożyczek Państwa, Janowskiego zamknięty został przewód sądowy.

Sensację wywołało oświadczenie świadka, portjera Hotelu Europejskiego Portjera dowodzą, że Janowski miał sobowtóra, który często odwiedzał Bogdanowa w hotelu.

Dużo czasu zabrało Sądowi wyjaśnienie sprawy pełnomocnictwa hr. Władysława Stadnickiego. Pełnomocnictwo to było

Cudem uratowana żona i sąsiadki kijami sprawiły straszliwe lanie harmoniście, który wrzucił żonę do wody „dla celów higienicznych”

Jan Chrostowski, harmonista, ożenił się przed 10 laty i zaraz w pierwszych latach pożycia zaczął prowadzić lekkomyślny tryb życia, romansując na prawo i lewo. Żona wiedziała o zdradach i wiarołomstwie męża, lecz wszelkie jej prósy i błagania o zmianę trybu życia, powoływania się na szczęście córeczki, która w rok po ślubie przyszła na świat, nie odnosiły skutku.

Przed rokiem harmonista zapalał nową miłością; tym razem do kelnerki w barze, gdzie przyszywał.

Harmonista przedstawił się dziewczynie za kawalera i chciał odgrywać rolę narzeczonego. Zaszły jednak niespodziewane komplikacje. Kelnerka zażądała dowodu, że grajek jest człowiekiem wolnego stanu. Dowodem tym miały być... oględziny mieszkania kandydata na męża.

W domu była zawsze żona, z którą nie wiadomo co robić. Mąż wpadł na pomysł rozwodu, ale żona ani słuchać o tem nie chciała. Wtedy to w umyśle wiarołomnego męża powstała myśl morderstwa.

W listopadzie ub. r. Chrostowski zaproponował żonie wieczorną przechadzkę po bulwarach nad Wisłą. Gdy znaleźli się nad

rzeką w miejscu odludnym, harmonista zepchnął nieszczęśliwą do wody i zadowolony, że pozbył się kompromitującego go w oczach kelnerki dowodu, poszedł do zajęcia.

Późną nocą, po zamknięciu baru, Chrostowski prowadząc pod rękę kelnerkę i grając na harmonji wesołego marsza zdążył do domu, gdzie nie było już żony.

Chrostowska jednak uratowała się i przemoczona do ostatniej nitki wróciła do domu, opowiadając wokoło sąsiadkom i znajomym o nieczym postępku męża.

Gdy występna para znalazła się przed domem, gdzie mieszkała Chrostowska, z za węgłów ścian wyskoczyła cała gromada

kobiet, uzbrojonych w kij, szczołki, wałki i warzawie i sprawiła mężowi i jego bogdane straszliwe lanie. Następnie zmaltretowanego odstawiono do komisarjatu.

Przed sądem niedoszły zabójca tłumaczył się, że żona sama wpadła do wody. Całą sprawę przedstawiał jako nieszczęśliwy wypadek, który nazwał „niewinną kapielą dla celów higienicznych”, dla nastraszenia żony i zmuszenia jej do wyrażenia zgody na rozwód. W świetle zeznań świadków wina Chrostowskiego została wszakże udowodniona. Sąd Okręgowy wyznaczył mu 10 lat rozmyślań w czterech ścianach celi więziennej, a wczoraj; Sąd Apelacyjny zmniejszył ten okres do lat 4.

„Pole utracjuszków” na Polnej

Hazard, w którym niema równych szans

Między placem Unji Lubelskiej, ulicą Polną i Nowowiejską znajduje się rozległe pole, ogrodzone starym wysokim drewnianym parkanem, który posiada liczne dziury. Dziury te służą do patrzenia najuboższym amatorom namiętności, której odda-

ją się z drugiej strony parkanu tysiące ludzi.

Za wysokim parkanem biegają konie, a ludzie tracą pieniądze. Wśród graczy wyścigowych jest wielu kombinatorów, jest więcej wykołajców, lecz niewiele ludzi pracy, którzy marnują swój ciężko zapracowany grosz na wzbogacenie kombinatorów i towarzystwa wyścigów, zwanego szumnie „Towarzystwem Zachęty do Hodowli Konii w Polsce”. Te zmarnowane grosze, to wielka krzywda społeczną, wielka krzywda rodzin i ludzi, marnujących się.

Zeby jeszcze totalizator był hazardem, w którym wszyscy grający mają równe szanse. Ale nie! Urządzający wyścigi mają często „znaczone karty”. Nazywa się to cudami. Taki cud oglądać było można nie dalej jak wczoraj.

Klacz Raduna ze stajni Mieczkowskiego biegała już w tym sezonie dwukrotnie i tyleż razy była na miejscu ostatnim. Natomiast wczoraj idąc w konkurencji o wiele silniejszej, zdobyła wygrać łatwo wyścig. Trudną jest rzeczą do pomyślenia, aby gonitwy te były uczciwie rozegrane. Albo dwa poprzednie wyścigi były specjalnie „ciemnione”, albo ostatnim razem miał miejsce fakt, którym powinienby się zająć lekarz weterynarii.

Raduna wygrała wyścig z ogólną faworytką Bira, klaczką która była faworyzowana za zeszłoroczną nagrodę „Wiosenną”, a więc stojącą od Raduny o kilka kategorii wyżej. Trzeba też zwrócić uwagę na mistrzowsko nieudolną jazdę jockeya Pasterka, który zrobił wszystko ażeby faworytką przez niego dosiadaną nie wygrała gonitwy.

Bira, która zdawało się już że

MAŁY FELJETON

Wielka wygrana

Pan Józef Strączek, dozorca domu przy ul. Marszałkowskiej w Warszawie miał dzisiaj swój dzień. Oto „Dobry Wieczór” przyniósł mu najlepszą wieść, jaką tylko dziennik komuś może przynieść. Oto na los numer 102.101 padła wygrana 10.000 zł. Strączek wydobyl z szuflady ewlartkę, nabytą u teka Pomadenbluma i sprawdził, czy go pamięć nie myli. Nie! Naprawdę nie! Wygrał!

Pan Józef zawałił żonę i zaczął obliczać, ile nań przypadnie. Obliczyli zgodnie, że dostanie 2000 zł.

— A to ci dopiero! — radował się. A to ci! — wtórowała mu żona.

— Jutro pójdę do Pomadenbluma; może odrazu zapłaci.

Strączek rozradowany poszedł szukać przyjaciół. Dozorca sąsiedniej kamienicy, pan Michał wysłuchał wieści w zdumieniu.

— Bogacz — mrucał — szczęśliwiec.

Nagle pan Michał ożywił się:

— Pójdziemy popić. Fundujesz

— Nie mam grosza — zafrasował się Strączek i podrapał się po tylniej głowie.

Pan Michał ziryutował się nie na żart i uderzył pięścią w stół: — Wygrał i nie ma grosza? — To pożycz albo ukradnij! Jak nie popijesz dzisiaj, to szerokie odleci!

Strączek przeraził się groźby. Istotnie — szczęście, to jak zając płochy. Nawet pies nie zgoni!

Nagle rozpromienił się:

— Mam sto złotych w szufladzie, ale to gospodarzał!

— To dziś, jak Twoje, ewanaku. Ju

tro oddasz z wygranej.

Wieczorem zabrali gotówkę i poszli obaj. Kino, kolacja z dziewczynkami, zabawa...

Żona otwierała bramę, aż nad ranem zadzwonił mąż. Chwiał się na nogach, jak drzewo, młotane burzą. Strączek nie słuchał gniewu żony, lecz walał się na łóżko, prawie jak nieboszczyk.

Popołudniu poszedł do kantoru Pomadenbluma. Wyjął z zanadru los:

— Wygrałem! Dawaj pan pieniędze!

Stary żyd poglądził brodę:

— Pan wygrał? Ja jeszcze nie wiem. Zaraz się zobaczy.

Dobyl listy wygranych i porównywał ją z losem.

— Jeszcze nie wyszedł — oznajmił.

— Wygrałem dziesięć tysięcy — wrzasnął Strączek.

— Pan wele nie wygrał — stwierdził żyd z naciskiem.

Pan Józef wpadł w pasję. Dobyl a kleszeni numer „Dobrego Wieczoru” i wskazał palcem:

— Czytaj pan, panie kupiec. Na numer 102.101 wygrana 10.000!

Kupiec obejrzał raz jeszcze listę wygranych.

— Dziesięć tysięcy złotych wygrał nr. 102.701. To pomyłka drukarska w gazecie!

Pan Józef zemdliał i wywozilo go do gotowości do domu. Ledwie odzyskał przytomność, stanął w drzwiach gospodarza i upomniał się o sto złotych!

Pan Józef rozemścił się dziko, pomyślał o błędzie drukarskim, zawołał boleśnie:

— „Dobry Wieczór”.

— Dobry wieczór — odpowiedział uprzejmie gospodarz i czekał na gotówkę.

Pogrzeb ofiary Wisły

Dzisiaj odbył się w Skierniewicach pogrzeb ś. p. Franciszka Szymańskiego, stud. polonistyki U. W., członka „Bratniej Pomocy” S. U. W., który zginął tragiczną śmiercią w czasie kąpeli w Wiśle. Śp. kol. Szymański trafił na płytkie miejsce, skacząc na głowę, wskutek czego złamał kręgi.

Wśród kolegów cieszył się wielką sympatją, rokował duże nadzieje, to też zostawił głęboki żal.

Nędza pcha do samobójstw

Student i młody robotnik pozbawili się życia

W parku Ujazdowskim, w pobliżu wodospadu, wczoraj o godz. 16, wystrzelał z rewolweru w głowę, pozbawiając życia jakiegoś studenta, la tokiolo 22-letni. Lekarz Pogotowia stwierdził śmierć. Ustalono, iż denatem jest 24 letni Jan Przybyłowski, przyjezdny z

Sierca. Zwłoki przewieziono do prosektorjum. W mieszkaniu własnym przy ul. Wolskiej 122, wczoraj popełnił samobójstwo, powiesiwszy się, 21-letni Zygmunt Masłowski, robotnik. Dochodzenie prowadzi policja 22 komis. Zwłoki przewieziono do prosektorjum.

Oj, to roztargnienie!

378 rzeczy pozostawionych w tramwajach

W ub. mies. pasażerowie pozostawili w tramwajach 378 różnych przedmiotów, a mianowicie: 101 rękawiczek, 31 parasoli, 4 laski, 62 torebki i portmonetki puste lub z pieniędzmi, 4 walizki, 10 kluczy, 3 okulary, 3 zapalniczki, 4 zegarki, 9 książek, 5 tek, 4 pa-

pierośnice, 11 czapek, beretów i kapełuszy, 10 sztycy, 3 koszule, 2 pary spodni, 4 pończochy, 1 irygator oraz 107 różnych drobnych przedmiotów, które są do odebrania w biurze dyrektora tramwajów miejskich (Młynarska nr. 2).

Michelis skazany na 2 lata i 5000 zł.

Inni handlarze „białej trucizny” również zasądzeni

Na aptekarza Stefana Michelisa i towarzyszy, którzy od szeregu lat uprawiali potajemny handel narkotykami, wciągając w szpony białej trucizny dziesiątki ludzi, dogorywających dzisiaj po szpitalach i przytułkach, zapadł wyrok w Sądzie Okręgowym.

Michelis skazany został na 2 lata więzienia i zapłacenie 5 tys. złotych grzywny, oraz pozbawienie prawa praktyki aptekarskiej na lat 2 po opuszczeniu murów więzienia. Towarzysze aptekarza: Piotr Olechowski dostał 1 i pół roku, małż. Orłowsy i Haber po roku, Stanisław Olechowski 6 m. więzienia. Orłowski i Habercwi zmniejszono karę o połowę na mocy amnestji, a Stan. Olechowskiemu darowano całość. Hubert Trzaskowski, współnik aptekarski Michelisa, został uniewinniony.

Po wyroku do Michelisa podeszły trzy jego kochanki, zapewne życząc mu szczęśliwego pobytu w więzieniu. Powszechną uwagę zwrócił na siebie również Piotr Olechowski, który w przewidywaniu aresztowania na cali przyszedł do Sądu obladowany „wałówką”.

Żyd - kamienicznik toleruje nierząd

Lokatorzy domu przy ul. Marszałkowskiej 52, którego właścicielem jest żyd Chaim Steinberger skarżą się, iż przed kilku tygodniami Steinberger wynajął lokal na potajemny dom schadzki, prowadzony przez żydówkę, a reklamowany jako... „Lolafilm”.

Interwencje u właściciela domu, by usunął spełunkę nie odniosły skutku.

Pracownicy miejscy będą mieli nadal własną pomoc lekarską

W związku z niebezpieczeństwem zwiększenia świadczeń i nowych ciężarów prze znaczenia działania Ubezpieczalni Warszawskiej na ogół pracowników miejskich, udała się onegdaj do p. vice-ministra Korsaka delegacja ogółu pracujących w magistracie i przedsiębiorstwach miejskich.

Delegacja przedstawiła żądanie pracowników miejskich, opowiadających się za utrzymaniem dotychczasowej organizacji pomocy lekarskiej i dotychczasowego, miejskiego, zabezpieczenia emerytalnego.

P. min. Korsak przyrzekł uczynić

Drzewo polskie dla niemieckich miast

W wyniku rozmów, przeprowadzonych przez polską delegację rolniczą zawarto porozumienie co do eksportu z Polski do Niemiec poważnych ilości drzewa, przeważnie tartego. Import drzewa ma sięgnąć około 7 i pół milj. marek.

PRZYJACIÓŁ „SZTAFETY” PROSIMY O ZGLĄZNIENIE DO ADMINISTRACJI ADRESÓW OSÓB (ZAMIESZKAŁYCH NA PROWINCJI), KTÓRE MOGŁYBY SIĘ ZAINTERESOWAĆ NASZYM DZIENNIKIEM.

Najstarszy Polak na świecie

Człowiek, który urodził się w roku, gdy założono pierwszą na świecie koleją żelazną

27 października ubiegłego roku ukończył Mazur, Fryderyk Sadowski, przebywający w schronisku dla starców w Niborku, 107 lat życia Sadowski jest więc najstarszym człowiekiem nie tylko w Prusach Wschodnich, ale i wogóle w Niemczech.

Z okazji tej władze samorządowe i inne urządziły na cześć jubilatowi obchód, o którym prasa swego czasu dużo pisała. Delegaci, przybyli na tę uroczystość, wygłosili patriotyczne przemówienia, a z gratulacjami posypały się także upominki. Nie brak było na tej uroczystości także Heimatsdienstu Gazety zaś, dając w tym dniu życiorys Sadowskiego, tak rzecz przedstawiły, jakoby jubilat był Niemcem.

I Zachód zainteresował się tym człowiekiem. „Berliner Illustrierte Zeitung” poświęciła Sa-

dowskiemu w najbliższym numerze prawie dwie strony. Na pierwszej stronie, pod bitym w oczy nagłówkiem: „Ein Hundertsiebentjaehriger” widać zdjęcie, przedstawiające moment, kiedy Sadowski rąba drzewo. Na drugiej stronie, podobna starca, którego siwa broda sięga niemal do pasa. Podobnie tę z wszystkich stron obstawiono sawnymi Niemcami. Widzimy więc tam Goethego, Beethovena, Bismarka, Hegla, Heinego, Karola v. Steina, księcia Metternicha, Schuberta, Grillparzera i tancerkę Fannv Ellsler, liczącą w chwili przyjścia na świat Sadowskiego 15 lat. Następujące słowa objaśniają całą rzecz:

„W schronisku w Niborku obchodził w dniu 27 października Fryderyk Sadowski 107 urodziny. Najstarszy niemiecki obywatel cieszy się zadziwiająco rzeźkością. Tylko silna głuchota przypomina mu, że dźwięki na jego barkach więcej, niż jeden wiek. Sadowski urodził się dokładnie w roku, kiedy w Anglii uruchomiona została pierwsza na świecie kolej żelazna. Nasz wzbudzający podziw współczesnik jest także współczesnikiem Goethego, Schuberta i Beethovena. Był on zwinnym młodym mężczyzną podczas rewolucji w 1848 r., lecz w wojnie francusko-niemieckiej nie brał udziału, ponieważ przekroczył właśnie wiek pospolitego ruszenia”.

I obecnie nazwisko Sadowskiego nie przestaje interesować ludzi. Niemcy z Zachodu, przybywający do Prus Wschodnich w celach propagowania niemieckiego na Wschodzie, coraz czę-

ściej ocierają się o Nibork, żeby na własne oczy zobaczyć 107 letniego starca.

I teraz wyszła na jaw niesłychana historia. Sadowski wcale nie jest głuchy i wcale nie jest Niemcem. Sadowski, którego samo nazwisko wskazuje już na polskie pochodzenie, wogóle nie umie po niemiecku i mówi od urodzenia po polsku, gwarą mazurską, którą mówią setki tysięcy Mazurów w Prusach Wschodnich.

W kościele modlił się po polsku i czytał tylko z polskiego modlitewnika. Poza „ja” i „nein” tylko mało niemieckich słów zdołał sobie przyswoić w ciągu swego długiego życia. I nic dziwnego. Przecież znacznie młodsi ludzie na Mazurach nie znają je-

szcze zupełnie języka niemieckiego. Toteż nic dziwnego, że Sadowski nie rozumiał przemówień, wygłoszonych na uroczystości urodzinowej. Patrzył na delegatów, nie mówiąc ani słowa. Nawet nie robił ruchów głową, jak to zwykle czynią ludzie prości, rozumiejący treść przemówienia, ale skąpo tylko szafujący słowami. Ludzie składający życzenia zwracali na to uwagę. Zrozumieli oni też rychło o co chodzi. Ostatecznie jednak trzeba było szukać wyjaśnienia z tej sytuacji. Wyjście to znaleziono: powiedziano, że Sadowski jest głuchy.

Jak z tego zatem widać Sadowski wcale nie jest najstarszym Niemcem, tylko najstarszym Polakiem.

Walka Włochów z Niemcami w Tyrolu południowym

WIEDEN 17.V. „Korespondencja Herzog” donosi z Bozano, iż władze włoskie rozpoczęły energiczną akcję przeciwko działalności propagandowej niemieckich narodowych socjalistów w południowym Tyrolu.

W miejscowości Kurtinigi, będącej najbardziej na południe wysuniętą niemiecką gminą południowego Tyrolu, narodowi socjaliści wymalowali na licz-

nych domach miasteczka znak swastyki. Władze włoskie aresztowały w związku z tem kilkanaście osób, jednak w kilka godzin później wypuszczono je na wolność, ponieważ na policję zgłosiło się trzech młodych narodowych socjalistów, którzy przyznali się do winy. Władze zarządziły zesłanie ich do południowych Włoch na okres trzech lat.

S P O R T

DZISIEJSZY

KALENDARZ SPORTOWY

— W dalszym ciągu święta w. f. i. p. w. odbędą się dziś o godz. 10, na boisku Sokola (ul. Skierniewicka) zawody lekkoatletyczne.

— Między godz. 17—19 odbywa się nadal bezpłatna zaprawa na P. O. S. organizowana przez Miejski Dział W. F. na wszystkich boiskach warszawskich

— Na strzelnicach między godz. 17—

19 odbywają się próby strzelania na P. O. S.

— Godz. 7.30 — odjazd ekspedycji piłkarskiej do Danii i Szwecji, przez Katowice.

— Godz. 16, reprezentacyjne korty tenisowe Legji — pierwszy dzień meczu tenisowego Francja — Polska. W programie dnia spotkania gry pojedynczej. Grają Tłoczyński — Martin Legeay i Heba — Lesueur. W dniu dzisiejszym obecny będzie pan Prezydent Rzeczypospolitej.

Do sympatyków naszego ruchu

Dla usprawnienia kolportażu potrzebny nam jest w godzinach rannych 6 — 10 samochód lub motocykl z koszykiem.

Prosimy naszych Sympatyków o zgłaszanie samochodu lub motocykla na poszczególne dni — tel. 6-48-55 w godz. 9—14.

Potrzebna nam jest część urządzenia biurowego, a mianowicie kilka biurka i krzesła, szafa biurowa oraz maszyna do pisania. Łaskawe zaofiarowania zgłaszać prosimy telefonicznie pod nr. 6-48-55 w godz. 9—14. Wydawnictwo „SZTAFETY”

Wilk na ulicach Wilna

I to w maju

W Wilnie, na ulicach miasta schwytano wilka. Prawdopodobnie z większą gromadą zwierząt dotarł on niepostrzeżenie do miasta i tu zwabiony łatwością zdobył się posunąć się dalej. Wilk, po drodze grasował szukając zdobyczy. Docierał do podwórka nie okazując obawy przed ścigającymi go przechodniami.

W jednym z podwojek wilk porwał kurę i próbował ujeść. Mieszkańcy domu rzucili się na jego, rozwścieczony wilk zaatakował wówczas gromadę ludzi, chwytając kłami jednego z nich, Daszkiewicz. Dopiero pomoc ludzi, którzy przybiegli na ratu-

nek napadniętemu przez rozjuszoną zwierzę, uratowała życie Daszkiewicza.

Wilk wymknął się i uciekł. Zorganizowano specjalny pościg. Po dłuższej obserwacji wilka ujęto. Jest to ciekawy okaz, wobec czego przesłano go do Ogrodu Zoologicznego.

Fakt pojawienia się wilka na ulicach miasta w maju jest wyjątkowy. Tylko podczas surowej zimy stada wilków docierały niekiedy na przedmieścia, rzadko jednak zwierzęta występowały tak napastliwie i atakowały ludzi.

Eksmitowani przez żyda

Obrazek jeden z wielu

Żyd kamienicznik, właściciel fabryki Dawid Kestenberga wyksmitował trzy starsze kobiety z domu swego przy ulicy Żorawiej 15.

Na podwórzu stoją złożone ubogie meble, stare i zniszczone... Pilnuje ich starsza pani również ubogo ubrana. Zapytujemy o bliższe szczegóły.

— Na piętnastego maja mieliśmy się wyprowadzić. Ogłosiliśmy w gazecie, że jest mieszkanie do odstąpienia. Już zaczęli przychodzić reflektanci, którzy oglądali to mieszkanie — jak ten żyd uzyskał wyrok i wyrzucił nas na bruk.

Tu staruszcze głos się załamał. — Jak się odbyła eksmisja?

— Proszę pana — takiego najzdu tatarskiego to jeszcze nie widziałam. Pomocnicy tego żyda wyrzucili meble w przeciągu pół godziny. Wszystko — jak pan widzi. Połamane, zniszczone, a co jeszcze trzyma się, to nas deszczu niszczyło do reszty.

— Czy panie pracują? — Tylko siostra. Ja byłam urzędniczką — zredukowali mnie. Siostra jest nauczycielką, zarabia 160 złotych, a nas jest trzy. Nie starczyło.

— Co panie zamierzają robić? — A cóż można zrobić? Byłam na stacji opieki społecznej, obiecali przyjść, ale już 6-ty dzień mija i nikogo niema...

PAWEŁ DUNIN

ZBRODNIA MICHAŁA FRONCZAKA

Biedaszyby na Śląsku zostały skazane na zakładę. Rozpoczęło się ich wydanie. Nędzarze wydobywający węgiel z szybków nie mogą zaniechać swej pracy! Poryto pola. Pracuje na swoim szybku zredukowany z kopalni Wojciech Fronczak. Nocą przyszła policja. Pracujący nie usłuchali wezwania. Wyszadono szyb Fronczaka. Fronczakowie zginęli. Wypadek ten był przyczyną zbrodni Michała Fronczaka, praktykanta w fabryce blachy ocynkowanej Samuela Grasberga.

W eleganckiej kawiarni w Katowicach dyrektor Karnicki poznał piękną żydówkę Rachelę Grasberg, córkę żydowskiego fabrykanta.

W gabinecie Imperialu, arystokratyczni członkowie rady Syndykatu, hr. Strumycki i ks. Męciwiłł prowadzą rozmowę, podczas której nadchodzi Karnicki. Mówią o Rachelę

Zainteresowanie dyrektora Karnickiego Rachelę próbuje wyzyskać stary Grasberg. Chodzi o interes. Grasberg próbuje nakłonić Karnickiego, by dopomógł mu do rozegrania konkurencyjnej walki z fabryką dachówek.

Ojciec Racheli Grasberg, który kupuje w Syndykacie Węgla i Żelaza blachę dla swej fabryki, cynicznie wyzyskuje stosunek swej córki z dyrektorem Syndykatu Karnickim.

W związku z tą sprawą Grasberg namawia swego urzędnika, Michała Fronczaka do fałszowania różnych danych.

Rozmowę tę przerywa straszna wieść o śmierci rodziców Fronczaka. Zrozpaczony Fronczak jedzie na miejsce katastrofy — widzi jednak, że wszelki ratunek jest już spóźniony.

Fronczak postanawia „pogawędzić” z Karnickim, którego uważa za pośredniego sprawcę nieszczęścia.

Obejrzał się na drogę. Taksówka, którą przyjechał, jeszcze stała. Spojrzył na zegarek: było trzy na pięć. O piątej Syndykat węgla i żelaza zaczynał pracę po przerwie obiadowej. Kazał się wieść do Katowic.

W ciągu dwudziestu minut znaleźli się przed gmachem Syndykatu Węgla i Żelaza. Potężny blok o nowoczesnych linjach imponował swym spokojem i ogromem. Gmach Syndykatu Węgla i Żelaza był jedną z nielicznych ozdób Katowic — miasta pozbawionego wszelkiego uroku i jedną z licznych trosk przedsiębiorstw górniczych i hutniczych, którym przydałyby się pie-

niądze wpakowane swego czasu, za dobrej konjunktury, w jego urządzenie.

Już u wejścia rzuciła się w oczy obfitość żelaza, zastosowanego w gmachu z sensem i bez sensu. Sam gmach miał być propagandą stalowych drzwi, stalowych mebli, stalowych okien i wielu jeszcze innych rzeczy ze stali. Żymny polysk metalu nadał jakiś dziwny charakter wnętrzu gmachu. Z każdego kąta wiał chłód, świadczący, że niema tu miejsca na żadne ciepło uczuć — w gmachu węgla, żelaza i — złota.

Z tem otoczeniem świetnie harmonizowała postać portjera Jana Kowala, względnie Johana Kowalla (przez dwa l), zależnie od potrzeb chwili Niemca lub Polaka. Wiadomo, że najlepszymi wyrazicielami godności i dostojności wielkich panów są ich lokaje. Lokajami wielkich przedsiębiorstw są hrabiowie w radach nadzorczych i portjerzy w przedpokojach. Pod względem splendoru i „reprezentacyjności” niema na świecie lokajów równych lokajom konserwów śląskich, przyczem portjerzy o głowę biją hrabiów. Najwspanialszym okazem portjera był Jan Kowal, portjer Syndykatu Węgla i Żelaza.

Jego pełna gładko ogolona twarz stanowić mogła zawsze reklamę dla... nożyków do golenia. Tylko nad ustami czerniły się przystrzyżone krótko wąsiki. Długi granatowy mundur ozdobiony był stojącym kołnierzem z czerwonego aksamitu i lśniącymi guzikami na których zamiast hrabiowskich koron figurowały dwa skrzyżowane młotki — symbol górnictwa. Jan Kowal był człowiekiem atletycznej budowy, lecz nie raziło to wcale przy jego ogromnym wzroście.

Obok zalet czysto fizycznych Jan Kowal był także pod innymi względami idealnym portjera. Codziennie przed jego oczyma przesuwało się kilkadziesiąt osób. Wiedziony jakimś przedziwnym instynktem umiał zawsze zatrzymać niepożądanych gości, zwrócić uwagę dyrektorom, że jakiś pan z biletemi polecającymi od tego, czy innego ministra wygląda podejrzanie, rozróżnić takich naciągaczy na cele publiczne i... prywatne, których można delikatnie wyprosić za drzwi od takich, których trzeba skierować do pomocnika zastępcy sekretarza.

Kowal zajęty był rozmową z pomocnikiem na temat spodziewanej pogody, gdy nagle niezawodny instynkt wartownika zmusił go do odwrócenia się, wyrznięcia ze swej stalowej szklanej klatki. Ujrzał jakiegoś młodego człowieka, bez kapelusza, który wbiegł do hallu i nie zatrzymując się wbrew przytemu zwyczajowi przed klatką Kowala pędził prosto do góry po schodach.

— Nie zaskodziłoby pójść za nim — pomyślał.

— Uważajcie no — zwrócił się do pomocnika — i nie tylko na tych co wchodzą, ale także na takich, co by chcieli pędzić wybiegać.

Kowal chciał już iść za nieznanym gościem, gdy ujrzał, że z taksówki stojącej przed Syndykatem wysiadł szofer. Wszedł do hallu i podobnie, jak Kowal śledził kroki dziwnego przybysza.

— Kto to jest ten pan? — zapytał Kowal.

— Fronczak. Rodziców mu zabito na biedaszybie wczoraj. Pewnie tu przyszedł bo chce odszkodowania za...

Kowal nie słuchał dalej. Przez głowę przemknęła mu myśl, że napewno chce czegoś innego, nie pieniędzy. Skokami pędził przez schody. Może jeszcze — myślał — uda mu się w porę dogonić szaleńca.

Tymczasem Fronczak był już na drugim piętrze. Dojrzał strzałkę wskazującą gdzie mieści się dyrekcja i w ciągu ułamka sekundy otworzył już drzwi, na których widniał napis „Dyrektor naczelny”. Wpadł do pokoju i od razu zorientował się, że urzęduje tu tylko sekretarjat dyrektora. Na prawo prowadziły jakieś drzwi. Rzucił się ku nim. Pewno tam siedzi ten „minister” Karnicki.

Sekretarz zabiegł mu drogę.

Proszę pana, tu bez meldowania...

— Masz bez meldowania — Fronczak wyrzucił go pięścią w zęby. Nieoczekiwany cios oszołomił sekretarza, który sam nie wie jak znalazł się w pozycji siedzącej na podłodze. Fronczak po usunięciu tej przeszkody parł prosto ku drzwiom.

W chwili, gdy już chwycił za klamkę, uczył, że ktoś go ujmie za ramię. Chciał się szarpnąć — i uczył w prawem ramieniu ostry, dojmujący ból. Dwie ręce ujęły go jakimś dziwnym chwytem. Odwrócił głowę — spostrzegł spokojną twarz Jana Kowala.

— Puszczaj — syknął.

— Poco? Chcesz iść, to idź!

Fronczak szarpnął się znowu i znowu uczył dojmujący ból. Nie! Nie ustąpi. Przełamie ten ból, wyrwie się siłą. Szarpnął mocno i — nie mógł się powstrzymać od przeraźliwego bólu.

— Widzisz! nie da rady. W żaden sposób.

W tej chwili otworzyły się drzwi. Stał w nich Karnicki.

— Co to ma znaczyć? — zapytał głosem wyraźnie zirytowanym.

— Ty psie — krzyknął miotając się w bezsilnej wściekłości Fronczak — zabiłeś mi rodziców...

— Kowal, co to za warjat? — pytał Karnicki. Słów Fronczaka zdawałoby się, że nie słyszy wcale.

— A to Fronczak, syn tych, co to ich wczoraj zasypało...

— Jakto zasypało, gdzie?

— Na biedaszybie. Wyszadzi szyb, a oni byli pod ziemią i nie wyleźli.

— A prawda — przypomniał sobie, że rano meldował mu o tym wypadku sekretarz — no cóż? nie moja wina, dostaniecie pewno odszkodowanie.

— Udław się psie, swoim odszkodowaniem...

Karnickiego już nie było. Zatrzasnął drzwi za sobą. Kowal przemówił łagodnie do Fronczaka:

— Idź bracie za mną, boby cię znów mogło co zabołec.

Fronczak oddychał szybko. Był już zmęczony. Nie miał siły do walki. Cóż — mógłby się może wyrwać temu smokowi, ale i to na nic by się nie zdało. Pobity sekretarz wstał i z satysfakcją przyglądał się, jak Kowal trzymał napastnika w swym żelaznym uścisku.

D. c. n.

PRENUMERATA

Ze względu na konieczność dostosowania wpłat za prenumeratę do pełnych okresów kalendarzowych prosimy o wpłacanie prenumeraty według następującego obliczenia. Dla wpłacających za czas od dnia 16 maja do 30 czerwca r. b. — 3 zł. 45 gr. Od dnia maja do 30 czerwca r. b. — 2 zł. 85 gr. Od dnia 1 czerwca do 30 czerwca a. r. b. — 2 zł. 30 gr. Opłaty za pełne okresy kalendarzowe: w Warszawie i na prowincji (z wysyłką): miesięcznie 2 zł. 3 gr., kwartalnie 6 zł. 50 gr., półrocznie 12 zł. 50 gr., rocznie 25 zł.

REDAKCJA

Warszawa, Nowy Świat Nr. 47, telefon 6.48-55.
Redaktor przyjmuje od godziny 17 do 18 codziennie.

ADMINISTRACJA

Warszawa, Nowy Świat Nr. 47, telefon 6.48-55.
Czynna codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 9-ej do 14-ej.

CENY OGŁOSZEŃ

Za miejsce wysokości 1 mm przez szerokość jednej szpalty (układ 6-o szpaltowy) — na 1-szej stronie — 80 gr., w tekście — 1 zł., na ostatniej stronie — 60 gr. Ogłoszenia w dziale: „Polacy kupują tylko u Polaków” (układ 9-io szpaltowy) 20 gr., lecarskie — 40 gr., o poszukiwaniu pracy — 15 gr. Ogłoszenia specjalne 50 proc. drożej.